

Το όνομα «Χριστιανοί» στις Πράξεις των Αποστόλων (Αθανάσιος Μουστάκης, Δρ Θεολογίας)

/ [Πεμπτουσία](http://www.pemptousia.gr)· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=163825>]

Το κείμενο των Πράξεων, γραμμένο από τον Ευαγγελιστή Λουκά με προσοχή και σεβασμό στα ιστορικά στοιχεία, μας προσφέρει πολλές πληροφορίες για τα πρώτα στάδια ανάπτυξης της Εκκλησίας. Ενδιαφέρουσα είναι η σύνδεση της χρήσεως του ονόματος με τήν **Αντιόχεια**, κάτι που επιβεβαιώνεται και από την λοιπή πρώιμη χριστιανική γραμματεία.

Ξεχωριστή προσοχή απαιτεί η μελέτη των σχέσεων της χριστιανικής Εκκλησίας της Αντιόχειας με την ιουδαϊκή συναγωγή. Ήδη από τις πρώτες ημέρες συγκεκριμένες πρακτικές λατρείας και ζωής των πιστών τους διαφοροποιούσαν από τον ιουδαϊσμό και τη συναγωγή. Τα μέλη της Εκκλησίας έκαναν ξεχωριστά δείπνα, δεν εφήρμοζαν την περιτομή, προτιμούσαν το βάπτισμα, δεν αναγνώριζαν την εξουσία των ιουδαϊκών αρχών της Ιερουσαλήμ, δεν απέδιδαν τον φόρο του Ναού, δεν τηρούσαν τις νομικές απαγορεύσεις για την κοινωνική επαφή και τα γεύματα κ.α.. Στην Αντιόχεια έχουμε ουσιαστικά την πρώτη **χριστιανική κοινότητα σε αστικό περιβάλλον** πέρα από την Εκκλησία της Ιερουσαλήμ. Στην Αντιόχεια οι πιστοί αντιμετωπίστηκαν για πρώτη φορά από τις ρωμαϊκές αρχές ως μία ανεξάρτητη από τον ιουδαϊσμό ομάδα. Η απουσία του Ναού, ως κέντρου ιουδαϊκής λατρείας, υποχρέωσε τα μέλη της Εκκλησίας να διαφοροποιηθούν

πλήρως από τον ιουδαϊκό πνευματικό χώρο.

Ψηφιακή αναπαράσταση της Αντιόχειας. Τη διασχίζει ο ποταμός Ορόντης. Στο νησάκι διακρίνεται

Μέχρι να καταστεί σαφής η διαφοροποίηση της Εκκλησίας από τη συναγωγή, χαρακτηρισμοί, όπως «Ναζωραίοι» ή «Ναζιραίοι», «μαθητές» και «κλητοί», ήταν αρκετοί για να μπορούν τα μέλη της Εκκλησίας να συνεννοούνται μεταξύ τους. Ο προσδιορισμός «χριστιανοί» έγινε αναγκαίος όταν κατέστη σαφές ότι οι πιστοί είχαν αφήσει τον τρόπο ζωής των εθνικών αλλά δεν είχαν ενταχθεί στην ομάδα των Ιουδαίων, όπως έπρατταν οι μέχρι τότε προσήλυτοι. Άνθρωποι που πριν ήταν εθνικοί και Ιουδαίοι ενώθηκαν στην Εκκλησία αποτελώντας μία νέα θρησκευτική μονάδα με δική της λατρεία, κοινή πίστη και με δική της ταυτότητα και αυτονομία δράσεως. Στην Αντιόχεια η ομάδα των μελών της Εκκλησίας ήταν αρκετά μεγάλη, ώστε να καταδείξει στους άλλους κατοίκους της πόλεως ότι διέφεραν από τους

Ιουδαίους, ακόμη και στις περιπτώσεις που η φυλετική καταγωγή τους ήταν κοινή. Στην πόλη αυτή, λοιπόν, οι πιστοί διακρίθηκαν από τους Ιουδαίους, οι οποίοι ήδη από τα μέσα του 2ου π.Χ. αιώνα ήταν αναγνωρισμένοι ως ξεχωριστή εθνολογική και θρησκευτική ομάδα με τη δυνατότητα να τηρούν τα έθιμά τους και να λατρεύουν τον Θεό κατά την πίστη τους.

Αν και τα μέλη της Εκκλησίας ήδη από τα πρώτα βήματά τους στην Ιερουσαλήμ είχαν σαφή συνείδηση της διαφοράς τους από τη συναγωγή, στην πρωτεύουσα της Συρίας αυτό έγινε εμφανές **και** προς τους εκτός. Οι Πράξεις μας πληροφορούν ότι οι πιστοί της Ιερουσαλήμ, ήδη από τις πρώτες μέρες μετά την Πεντηκοστή, πήγαιναν στον Ναό για να προσευχηθούν, όπως έκανε και ο Χριστός, αλλά με μία σαφή διαφορά από τους Ιουδαίους: το έκαναν ως ένα ενιαίο σώμα, «**προσκαρτερούντες ομοθυμαδόν εν τω ιερῷ**» (Πρ. 2:46). Ταυτόχρονα, όπως μας πληροφορεί ο ίδιος στίχος, προχωρούσαν στην υπέρβαση των ορίων του Νόμου, σύμφωνα με την κυριακή διδαχή, και «**κλώντές τε κατ οἶκον ἄρτον μετελάμβανον τροφῆς εν αγαλλιάσει και αφελότητι καρδίας**». Με αυτές τις προϋποθέσεις που θέτουν οι Πράξεις είναι σαφές ότι οι χριστιανοί εξ αρχής είδαν την υπέρβαση και ολοκλήρωση του Νόμου **στο μυστήριο της Εκκλησίας που είναι το ζωντανό Σώμα του Χριστού («ομοθυμαδόν») και στη χάρη της Θείας Ευχαριστίας (την κλάση του Ἀρτου της Ζωής: «κλώντές τε κατ οἶκον ἄρτον»)**.

Το όνομα «χριστιανοί» αρχικά χρησιμοποιήθηκε με χλευαστική χροιά που είναι ιδιαίτερα εμφανής μετά την περίοδο του Νέρωνα. Θετική χροιά πήρε αφότου άρχισε να χρησιμοποιείται από τους πιστούς.

Η **πρώτη** χρήση του στις Πράξεις (Πράξεων 11:26 «**χρηματίσαι τε πρώτον εν Αντιοχεία τους μαθητάς Χριστιανούς**») είναι μετά την αναφορά στο απολύτως επιτυχές ιεραποστολικό έργο των Αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στην Αντιόχεια και παρουσιάζεται με υπερηφάνεια από τον συγγραφέα.

[Συνεχίζεται]